

Justyna Fudala

Uniwersytet Wrocławski

STYLISTYKA I ESTETYKA W PRZEKŁADZIE – WYZWANIA TRANSLATORSKIE (NA PODSTAWIE OPOWIADANIA NEMA POV RATKA MIODRAGA BULATOVICIA)

Każdy komunikat, który nadajemy bądź odbieramy, kształtowany jest przez określoną estetykę. Charakter wypowiedzi zależy od wielu czynników, wśród których warto wskazać choćby kluczowe postaci nadawcy i odbiorcy, ale także środowisko, w którym te osoby funkcjonują, oraz przyjmowane przez nie role społeczne. Szczególnym rodzajem estetyki naznaczone są dzieła literackie, w których to forma odgrywa równie istotną rolę co treść, budując ostateczny kształt utworu i wpływając na odczucia czytelników. Każdy pisarz ma własny styl, wyróżniający go spośród innych artystów.

Indywidualności nie można odmówić również tłumaczom, pełniącym funkcję przewodników, zastępujących komunikaty jednego języka komunikatami drugiego, kodujących informację i dostosowujących ją do odbiorcy przekładu¹. Tłumacz posługuje się interpretacją², podejmując decyzję o tym, co z zawartości oryginału powinno zostać przekazane obcemu czytelnikowi³. Estetyka i styl autora oryginału determinują ostateczny kształt tłumaczenia. Argumenty na poparcie tej tezy zostaną przedstawione w dalszej części niniejszego opracowania, analizującego wpływ stylu serbskiego prozaika Miodraga Bulatovicia na rodzaj wyzwań, przed którymi stoi tłumacz jego twórczości.

Wyzwania translatorskie – uwagi ogólne

Przekład pozwala na wymianę i wzajemne przekazywanie oraz przyswajanie dorobku kulturowego przez różne narody. Pozwala propagować wytwory ludzkich myśli,

¹ R. Jacobson, *O językoznawczych aspektach przekładu*, [w:] *Współczesne teorie przekładu*, red. P. Bukowski, M. Heydel, Kraków 2009, s. 43-49.

² E. Nida, *Zasady odpowiedniości*, [w:] *Współczesne teorie...*, s. 53-69.

³ J. Levy, *Przekład jako proces podejmowania decyzji*, [w:] *Współczesne teorie...*, s. 72-85.

oddziałując na postawę poznawczą, polityczno-społeczną i artystyczno-estetyczną czytelnika⁴. Tłumaczenie nie jest prostym przełożeniem znaków z języka wyjściowego do docelowego. Wymaga od tłumacza pełnego zaangażowania i znajomości realiów pozajęzykowych. Problemy translatorskie mogą pojawić się na różnych poziomach dystansu językowego i kulturowego. Wydawałoby się, że łatwiej jest tłumaczyć pomiędzy językami blisko ze sobą spokrewnionymi. W obrębie takich par językowych łatwiej tymczasem wpaść w sidła tzw. *falszywych przyjaciół tłumacza*, czyli wyrażen, które mają bardzo zbliżony skład leksykalny, jednak całkowicie różnią się na poziomie semantycznym. Zazwyczaj większe trudności sprawiają tłumaczowi różnice kulturowe niż językowe.

W teorii odpowiedniości przekładu amerykański lingwista i teoretyk przekładu biblijnego Eugene Nida stwierdził, że na kształt każdego tłumaczenia wpływa wiele czynników, wśród których w sposób szczególny wyróżnił charakter komunikatu, cel autora i tłumacza oraz rodzaj odbiorców⁵. Komunikaty różnią się pod względem dominacji treści lub formy. Tłumacz musi zachować istotne cechy stylistyczne oraz przekazać treść komunikatu, w związku z czym często staje on przed wyborem zachowania albo formy, albo treści (przykład – poezja). Na kształt tłumaczenia wpływają również cele stawiane sobie przez autora i przez tłumacza. Z założenia cele tłumacza powinny być takie same jak autora, jednak często kieruje się on innymi przesłankami. Może np. chcieć uczynić przekład bardziej zrozumiałym dla odbiorców, udomawiać przekład, korygować szczegóły i błędy. O ostatecznym kształcie utworu przełożonego decydują również jego odbiorcy i ich zdolności dekodowania oraz zainteresowania. Inaczej bowiem sformułowany zostanie komunikat przeznaczony dla osób dorosłych, inaczej zaś dla dzieci.

W kształtowaniu polskiej myśli przekładoznawczej istotną rolę odegrało Studium Przekładowe Pen Clubu, zainaugurowane w 1950 roku. W tomie *O sztuce tłumaczenia*, będącym efektem projektu, Zenon Klemensiewicz opisał tłumaczenie jako realizację stosunku dwóch systemów językowych i stylistycznych, które to są od siebie znacznie oddalone. Liczne odmienności znacząco wpływają na proces przekładu, komplikując go. Kolejną trudnością wskazaną przez Z. Klemensiewicza jest także zróżnicowanie języka oryginału, co wymusza z kolei na tłumaczu szczególną ostrożność. Tłumaczenie ma być bowiem aktem twórczym, skupiającym się na własnej i oryginalnej realizacji cudzej myśli⁶. Bez wątpienia pozostaje jednak to, że estetyka prezentowana przez autora oryginału powinna zostać uwzględniona również przez tłumacza. Czy można

⁴ Z. Klemensiewicz, *Przekład jako zagadnienie językoznawstwa*, [w:] *Polska myśl przekładoznawcza. Antologia*, red. P. de Bończa Bukowski, M. Heydel, Kraków 2013, s. 53.

⁵ E. Nida, *op. cit.*, s. 53-69.

⁶ P. de Bończa Bukowski, M. Heydel, *Polska myśl przekładoznawcza. Badacze, teorie, paradygmaty*, [w:] *Polska myśl przekładoznawcza. Antologia*, s. 11.

bowiem nostalgiczny utwór żałobny przetłumaczyć jako wesołą fraszkę? Dwie skrajnie odmienne stylistyki pokazane w tym prostym przykładzie wykluczają ponadto funkcjonalność przekładu, co jest zjawiskiem zdecydowanie niepożądanym.

Podczas procesu przekładu na tłumacza czyha wiele swego rodzaju pułapek. Pod wpływem różnych bodźców zewnętrznych może on deformować przekład, stosując jedną z technik opisanych przez Antoine'a Bermana⁷ – racjonalizację, objaśnianie, wydłużanie, uszlachetnianie lub wulgaryzację, zubażanie jakościowe i ilościowe, niszczenie rytmu, niszczenie ukrytych sieci znaczeniowych, niszczenie systematyczności języka, niszczenie elementów rodzimych lub egzotyżację, niszczenie zwrotów idiomatycznych lub zacieranie superpozycji języków. Wskazane deformacje zawsze odwołują w praktyce od pełnego poznania obcego, uniemożliwiają jego doświadczenie. Nie można ich w pełni wyeliminować, ponieważ są wynikiem etnocentrycznych tradycji kultur. Na trudności w procesie przekładu zwraca również uwagę Roman Ingarden, wymieniając choćby różnice w postrzeganiu przedmiotów i ich nazywaniu, wieloznaczność poszczególnych słów czy różnice pomiędzy językami w obrębie deklinacji i koniugacji⁸. Podczas tłumaczenia pierwowzór ulega różnym transformacjom. Redukcja prowadzi do skrócenia tekstu o pewne elementy. Inwersja przyczynia się do zamiany kolejności słów, zespołów wyrazowych bądź układów wyższego rzędu. Poprzez substytucję tłumacz zamienia niektóre elementy, stosując zaś amplifikację, wprowadza do tekstu nowe detale, uzupełniając go⁹. Wszystkie te zagrożenia czyhają na każdego tłumacza, szczególnie zaś na adeptów tej trudnej sztuki, którzy próbują stworzyć utwór pod każdym względem doskonały, zapominając o roli pośrednika, którą na siebie przyjęli.

Wyzwania translatorskie wynikają z estetyki danego utworu. Styl pisarza determinuje charakter pracy tłumacza, który język wulgarny powinien tłumaczyć wulgarnie, obrazy brzydkie pozostawiać brzydkimi, a elementy szokujące zachowywać w ich pełnym wymiarze. Jednym z pisarzy, którego twórczość stanowi poważne wyzwanie dla tłumacza, jest z pewnością Miodrag Bulatović.

Opowiadanie *Nema povratka* Miodraga Bulatovicia – analiza przypadku

Miodrag Bulatović zadebiutował w latach 50. XX wieku, wydając zbiór opowiadań *Đavoli dolaze* (polski tytuł „Diabły nadchodzą”). Autora należy zaliczyć do grona zwolenników awangardowego postrzegania sztuki. Debiut literacki serbskiego prozaika

⁷ A. Berman, *Przekład jako doświadczenie obcego*, [w:] *Współczesne teorie...*, s. 249-264.

⁸ R. Ingarden, *O tłumaczeniach*, [w:] *Polska myśl przekładoznawcza. Antologia*, s. 92-102.

⁹ E. Balcerzan, *Poetyka przekładu artystycznego*, [w:] *Polska myśl przekładoznawcza. Antologia*, s. 113-114.

spotkał się z falą druzgocącej krytyki. Pisarzowi zarzucano przede wszystkim hołdowanie ciemnym mocom ludzkiej natury i opowiadanie się po stronie zła. Uznano go za artystę skłaniającego się ku nadmiernemu eksponowaniu brutalności i brzydoty, groteski oraz absurdu¹⁰. Drugi tom opowiadań Bulatovicia *Vuk i zvonu* („Wilk z dzwonkiem”), w skład którego wchodzi opowiadanie *Nema povratka* analizowane na potrzeby niniejszego opracowania, w plastyczny sposób łączy tematykę wojny z obrazem ludzkich nieszczęść i piekła na ziemi.

We wszystkich opowiadaniach i powieściach¹¹ wyróżnia się specyficzny styl autora, charakteryzujący się plastycznością i dynamicznością oraz semantyczną wieloznacznością¹². Miodrag Bulatović nie stroni od pokazywania elementów brutalnych i posługiwania się wulgarnym językiem. Zdaniem Lidiji Tomić, twórczość Miodraga Bulatovicia należy zaliczyć do groteskowo-apokaliptycznego nurtu literatury serbskiej. Na jego prozę składają się charakterystyczne, skomplikowane struktury, w których przeplatają się realistyczne, groteskowe, fantastyczne i magiczne obrazy świata. Nie brakuje tu również dystansu, elementów parodii i ironicznego stosunku do świata¹³.

Estetyka prezentowana przez Miodraga Bulatovicia determinuje pracę tłumacza będącego zwolennikiem funkcjonalnego podejścia do przekładu. W ramach tej koncepcji tłumacz operuje obrazami, które mają za zadanie wywołać w odbiorcach przekładu wrażenia zbieżne z tymi, które towarzyszyły czytelnikom oryginału. Istotne jest zachowanie odpowiedniości przekładu (zwanej inaczej adekwatnością tłumaczenia) względem oryginału¹⁴. W niniejszym rozdziale tego opracowania omówione zostaną najważniejsze wyzwania translatorskie, z którymi miał do czynienia tłumacz opowiadania *Nema povratka*¹⁵.

Pierwsze wyzwanie stanowi kompozycja utworu, opierająca się na dwóch przeplatających się syntagmach. Narratorami są naprzemiennie podmiot wydarzeń oraz obiektywny obserwator. Tok narracji przebiega dynamicznie, od jednej osoby do drugiej. Tłumacz musi podążać za jej zmiennością. Połączenie dwóch syntagm w jedną

¹⁰ P. Palavestra, *Posleratna srpska književnost 1945-1970*, Beograd 1972, s. 264.

¹¹ Na język polski przetłumaczono część opowiadań z debiutanckiego zbioru M. Bulatovicia (*Największa tajemnica świata i inne opowiadania*) oraz kilka powieści: *Czerwony kogut leci wprost do nieba*, *Bohater na osle*, *Ludzie o czterech palcach*, *Wojna była lepsza* oraz *GulloGullo*. Wśród polskich tłumaczy Miodraga Bulatovicia należy wymienić Marię Krukowską, Danutę Cirlić-Straszyńską, Dorotę Jovanekę Cirlić oraz Aliję Dukanovicia.

¹² W. Chołodowski, *O Bulatoviciu*, „Literatura na Świecie”, nr 1/174, Warszawa 1986, s. 242.

¹³ L. Tomić, *Groteskni svijet Miodraga Bulatovića*, Nikšić 2005, s. 5-6.

¹⁴ M. Szymoniuk, *Jeszcze raz o funkcjonalności przekładu*, [w:] *Przekład artystyczny. Zagadnienia serii translatorskich*, red. P. Fast, Katowice 1991, s. 91.

¹⁵ Analizowane opowiadanie zostało przetłumaczone na język polski przez autorkę tego opracowania, na potrzeby pracy magisterskiej *Opowiadanie „Nema povratka” Miodraga Bulatovicia – tłumaczenie i próba monografii*, obronionej w lipcu 2015 r. w Instytucie Filologii Słowiańskiej Uniwersytetu Wrocławskiego.

pozbawiłoby tekst aury dwuznaczności i odebrało polskiemu czytelnikowi możliwość interpretacji. Co więcej, omawiany tekst charakteryzuje się mozaikową strukturą wypowiedzi¹⁶. Autor prezentuje mnogość obrazów, które odbiorca samodzielnie łączy w całość. Nawet kwestie pozornie ze sobą niepowiązane wpływają na siebie i decydują o ostatecznym kształcie utworu, przy czym tłumacz ma przewagę nad odbiorcą tekstu w języku polskim, ponieważ zapoznał się z treściami zawartymi w kolejnych opowiadaniach z tego tomu, co znacząco rozjaśniło koncepcję autora oryginału. W związku z tym tłumacz musiał dążyć do podkreślenia elementów najważniejszych, jednocześnie nie ingerując w strukturę i treść utworu.

Dzięki zastosowaniu rytmiczności charakterystycznej dla ustnej wypowiedzi lirycznej opowieść snuta przez narratora zyskuje dynamiczny charakter. Miodrag Bulatović operuje krótszymi zdaniem, inwersjami, powtórzeniami oraz elipsami. Tłumacz musiał oddać te wrażenia w swojej pracy, wprowadzając jednocześnie pewne zmiany składniowe, m.in. łączenie zdań krótszych lub dzielenie zbyt długich, co wynika ze specyfiki języka polskiego.

Cechą charakterystyczną tekstu wyjściowego są liczne powtórzenia wyrazów, co widać w poniższym przykładzie:

Mislio je, ne gledajući ljude na prozorima: kako da zaobidem ovu vatru, ovu dosadnu vatru, ovu groznu vatru koja se svuda pojavljuje kao zarazna bolest...

Kao zarazna bolest¹⁷.

Rzeczownik *vatra* w tłumaczeniu na język polski może posiadać kilka znaczeń – ogień, ognisko, pożar, gorączka¹⁸. Wyzwanie translatorskie polega zatem na odkryciu zamierzonego przez autora znaczenia, ale również na uniknięciu wielokrotnego powtórzenia wyrazów. Choć w języku serbskim zabieg zastosowany przez M. Bulatovicia nie razi, a wręcz wpływa na rytmiczność wypowiedzi, polski odbiorca nie spojrzy przychylnie na zbyt częste powtórzenia i potraktuje je jako wyraz ubogiego słownictwa pisarza. Tłumacz zaproponował następujące rozwiązanie problemu:

Myślał, nie patrząc na ludzi w oknach: jak obejść ten nudny ogień, okropny pożar, który pojawia się wszędzie, niczym epidemia...

Jak choroba zakaźna.

Pominięto pierwszą frazę *ovu vatru*, kondensując treść do krótszej formy i unikając powtórzenia rzeczownika *ogień*. Dla serbskiego rzeczownika *vatra* zastosowano odpowiedniki *ogień* oraz *pożar*, które najtrafniej oddają znaczenie utworu oryginalnego.

¹⁶ L. Tomić, *op. cit.*, s. 46.

¹⁷ M. Bulatović, *Vuk i zvono: povesti o ognju, zatočenicima i još nekim ljudima*, Zagreb 1958, s. 14.

¹⁸ V. Frančić, *Słownik serbsko-chorwacko-polski*, t. II, Warszawa 1987, s. 1130.

W analizowanym fragmencie widoczne jest również dwukrotne powtórzenie syntagmy *kao zarazna bolest*. Powtórzenie w języku polskim odebrałoby tekstowi jego dynamiczność, stąd zastosowanie wyrażen *niczym epidemia* oraz *jak choroba zakaźna*.

Wiele trudności przysparza tłumaczom frazeologia. Tłumacz może próbować szukać wiernych odpowiedników w języku docelowym, posługiwać się jednostkami o paralelnym znaczeniu bądź w przypadku stwierdzenia nieprzekładalności – odwołać się do literackiej parafrazy¹⁹. Należy pamiętać, że każdy związek frazeologiczny jest jednostką o asumarycznym znaczeniu jej komponentów, co stanowi dodatkowy bodziec do własnej interpretacji czytelnika. Wykluczenie frazeologizmu z tekstu docelowego odbiera czytelnikowi pewną jakość, którą chciał przekazać autor oryginału. Dla przykładu związek „Ima nas kao na gori lista”²⁰ został przetłumaczony frazą zrozumiałą dla polskiego odbiorcy i aktywizującą ten sam zespół skojarzeń, co u odbiorcy oryginału – „jak gwiazd na niebie”. Forma dostosowana dla czytelników utworu w języku polskim przynosi to samo znaczenie, odnoszące się do wielości, mnogości.

Największymi wyzwaniem stojącymi przed tłumaczem prozy M. Bulatovicia są: dążenie do zachowania ekspresji i rytmiki wypowiedzi, rozpoznanie treści odmiennych kulturowo i klarowne przekazanie ich polskiemu czytelnikowi, ale przede wszystkim zachowanie charakterystycznego mrocznego stylu autora oryginału. Przewagę dla serbskiego prozaika stanowi także możliwość posługiwania się krótkim i dynamicznym czasem przeszłym (stosowanie form aorystu zamiast złożonego czasu przeszłego perfekt), który dodatkowo ułatwia stylizację fragmentów opowiadania na wypowiedź ustną.

Podsumowanie

Miodrag Bulatović zajął istotną pozycję w kształtowaniu powojennej literatury serbskiej. Nawet po ponad dwudziestu latach, które upłynęły od jego śmierci, uznaje się go niezmiennie za postać niezwykle ekscentryczną i oryginalną. Proponowane przez niego treści, a także forma, w jakiej były one przekazywane, znacząco odbiegały od ówczesnie obowiązującego modelu literatury. Utwory, które dziś zaliczamy do kanonu serbskiej prozy nowego stylu, w chwili ich publikacji uznano za bardzo kontrowersyjne, pozbawione wartości moralnych i epatujące chorobliwą fascynacją złem oraz jego wpływem na jednostki ludzkie. O niezwykłości tego serbskiego prozaika świadczy bogactwo jego wyobraźni, przekładające się na mnogość i zróżnicowanie prezentowanych przez

¹⁹ Obszerniejszą refleksję na temat tłumaczenia związków frazeologicznych autor zaprezentował w opracowaniu: J. Fudala, *Jak tłumaczyć związki frazeologiczne? Analiza porównawcza chorwacko-polskiej pary językowej*, [w:] *Badania i Rozwój Młodych Naukowców w Polsce. Nauki humanistyczne i społeczne*, część VII, red. J. Nyckowiak, J. Leśny, Poznań 2017, s. 32-37.

²⁰ M. Bulatović, *op. cit.*, s. 7.

niego motywów. Kreowanie świata na osi zła i nieszczęścia jawi się niezwykle wyraźnie w analizowanym tekście, gdzie ludzkie losy splatają się w biednej krainie dotkniętej wojennym pożarem i zagładą. Miodrag Bulatović wzorem Hieronima Boscha namalował słowem obraz piekła na ziemi²¹, tłumacz zaś podjął próbę oddania tej estetyki w utworze przełożonym na język polski.

Język, którym posługuje się M. Bulatović, jest niezwykle mroczny, momentami wręcz wulgarny. Praca tłumacza jest determinowana przez styl serbskiego prozaika, który stanowi większe wyzwanie niż ewentualne różnice na poziomie leksykalnym. Do największych trudności, jakie w procesie translatorycznym napotkał tłumacz, można również zaliczyć warstwę stylistyczno-składniową analizowanego tekstu. Mnogość środków stylistycznych, metaforyczność przekazu, konstrukcja świata oparta w znacznej mierze na zastosowaniu groteski oraz synkretyczna kompozycja utworu wymagały odnalezienia struktur pozwalających polskiemu czytelnikowi na pełnię odbioru tekstu oraz na jego kompletną analizę.

Estetyka prezentowana przez autora tekstu wyjściowego powinna znaleźć swoje odzwierciedlenie w tekście docelowym. Tłumacz nie może ponadto zapominać, że jest tylko (choć może wypada raczej napisać *aż*) pośrednikiem pomiędzy autorem oryginału a odbiorcą przekładu, przekazującym w swojej pracy adekwatne obrazy. Zachowanie funkcjonalności przekładu sprowadza się również do zachowania określonej stylistyki, nawet jeśli wykracza ona poza ramy estetyki bliskiej tłumaczowi.

Bibliografia

- Balcerzan E., *Poetyka przekładu artystycznego*, [w:] *Polska myśl przekładoznawcza. Antologia*, red. P. de Bończa Bukowski, M. Heydel, Kraków 2013.
- Berman A., *Przekład jako doświadczenie obcego*, [w:] *Współczesne teorie przekładu*, red. P. Bukowski, M. Heydel, Kraków 2009.
- Bulatović M., *Vuk i zvovo: povesti o ognju, zatočenicima i još nekim ljudima*, Zagreb 1958.
- Chołodowski W., *O Bulatoviću*, „Literatura na Świecie”, nr 1/174, Warszawa 1986.
- De Bończa Bukowski P., Heydel M., *Polska myśl przekładoznawcza. Badacze, teorie, paradygmaty*, [w:] *Polska myśl przekładoznawcza. Antologia*, red. P. de Bończa Bukowski, M. Heydel, Kraków 2013.
- Frančić V., *Słownik serbsko-chorwacko-polski*, t. II, Warszawa 1987.
- Fudala J., *Jak tłumaczyć związki frazeologiczne? Analiza porównawcza chorwacko-polskiej pary językowej*, [w:] *Badania i Rozwój Młodych Naukowców w Polsce. Nauki humanistyczne i społeczne*, cz. VII, red. J. Nyćkowiak, J. Leśny, Poznań 2017.
- Ingarden R., *O tłumaczeniach*, [w:] *Polska myśl przekładoznawcza. Antologia*, red. P. de Bończa Bukowski, M. Heydel, Kraków 2013.

²¹ E. Prałat, *Summum malum Miodraga Bulatovicia. Zło a psychologia głębi*, Poznań 2011, s. 88-89.

- Jacobson R., *O językoznawczych aspektach przekładu*, [w:] *Współczesne teorie przekładu*, red. P. Bukowski, M. Heydel, Kraków 2009.
- Klemensiewicz Z., *Przekład jako zagadnienie językoznawstwa*, [w:] *Polska myśl przekładowicza. Antologia*, red. P. de Bończa Bukowski, M. Heydel, Kraków 2013.
- Levy J., *Przekład jako proces podejmowania decyzji*, [w:] *Współczesne teorie przekładu*, red. P. Bukowski, M. Heydel, Kraków 2009.
- Nida E., *Zasady odpowiedniości*, [w:] *Współczesne teorie przekładu*, red. P. Bukowski, M. Heydel, Kraków 2009.
- Palavestra P., *Posleratna srpska književnost 1945-1970*, Beograd 1972.
- Prałat E., *Summum malum Miodraga Bulatovicia. Zło a psychologia głębi*, Poznań 2011.
- Szymoniuk M., *Jeszcze raz o funkcjonalności przekładu*, [w:] *Przekład artystyczny. Zagadnienia serii translatorskich*, red. P. Fast, Katowice 1991.
- Tomić L., *Groteskni svijet Miodraga Bulatovića*, Nikšić 2005.

Stylistyka i estetyka w przekładzie – wyzwania translatorskie (na podstawie opowiadania *Nema povratka* Miodraga Bulatovicia)

Streszczenie: Artykuł odpowiada na pytanie, w jaki sposób język, którym posługuje się autor tekstu wyjściowego, wpływa na pracę tłumacza i kształt tekstu w języku docelowym. Rozważana jest kwestia funkcji estetyki i jej kształtowania się w przekładzie. Analizowane przykłady pochodzą z opowiadania serbskiego prozaika Miodraga Bulatovicia pt. *Nema povratka*. Opracowanie zawiera również podsumowanie strategii, które musi zastosować tłumacz w celu nadania tekstowi estetyki zgodnej z prezentowaną przez utwór oryginalny.

Słowa kluczowe: wyzwania translatorskie, stylistyka przekładu, estetyka przekładu, funkcjonalność przekładu

Stylistics and aesthetics of translation – challenges for the translator (based on the story *Nema povratka* written by Miodrag Bulatović)

Summary: The aim of this paper is to answer the question how the author's style influences the work of the translator. The analyzed examples come from the story *Nema povratka* written by Miodrag Bulatović. The final part of the article summarises the process of translation and indicates various difficulties that have arisen during this process. The most important conclusion is that author's aesthetics is present in the form of translation.

Keywords: challenges for the translator, stylistics of translation, aesthetics of translation, functionality of translation